

РОЗДІЛ 6

АУДИТОРСЬКІ ДОКАЗИ

6.1. Аудиторські докази, їх класифікація

Законом України «Про аудиторську діяльність» [1] та міжнародним стандартом 500 «Аудиторські докази» [11] та МСА 720 «Інша інформація в документах, що містять перевірені фінансові звіти» передбачено здійснювати аудитором аналіз та оцінювати інформацію, яка отримана на підставі аудиторських доказів з метою формування висновку (дод. 14, 15).

У процесі аудиту нагромаджуються докази достовірності фінансової звітності, які оформлюються документально і називаються робочими документами аудитора. Але традиційно до аудиторських свідчень відносять інформацію щодо достовірності фінансової звітності. Загалом процес аудиту розглядається як пізнання істини, одержання доказів, донесення одержаної інформації аудитором до користувачів шляхом видачі об'єктивних висновків аудитора. Процес здійснення операцій — це дослідження фактів минулого. Кожна господарська операція відображається в певних документах, де чітко проявляється дія закону всебічного взаємозв'язку явищ і загального відображення матеріального світу, що дозволяє аудитору встановити законність, достовірність і реальність їх відображення.

Об'єктивне відображення господарських операцій повинне підтверджуватися доказами.

У літературних джерелах поняття доказів трактується як фактичні свідчення про обставини, що мають важливе значення для прийняття управлінських рішень.

Докази — це свідчення, які відображають будь-який факт і є незаперечними.

Згідно з міжнародним стандартом аудиту 500 «Аудиторські докази» термін «Аудиторські докази» означає інформацію, яку аудитор використовує для формування висновків, на яких ґрунтується аудиторська дум-

ка; вони охоплюють інформацію, що міститься в облікових записах [11, с. 408]. На думку економістів Я. П. Кулаковської і Ю. В. Піча, аудиторські докази – це документально підтверджена інформація, зібрана аудитором під час перевірки, яка підтверджує висновки аудитора щодо будь-якої дії господарюючого суб'єкта [21, с. 221], окрім того, доказ може стати підтвердженням або спростуванням існування тієї або іншої події чи дії. Аудиторські докази залежать від джерел їх отримання. Основними джерелами їх отримання є:

- інформація первинних і зведених документів;
- облікові реєстри бухгалтерського обліку;
- фінансова звітність підприємства (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал, примітки до річного звіту);
- матеріали проведених інвентаризацій;
- розрахунки відомостей бухгалтерії, податкові декларації, контракти, калькуляції, засновницькі документи;
- матеріали перевірок органів податкової служби та матеріали проведених документальних ревізій, аудиторські перевірки;
- письмові заяви осіб, доповідні записки матеріально відповідальних та посадових осіб підприємства, замовників;
- оперативна, статистична та податкова звітність.

Докази отримують шляхом застосування фізичних оглядів, підтверджень залишків на рахунках бухгалтерського обліку, аналізу документів, отриманих від підприємств, третіх осіб, аналітичних досліджень за минулі роки, майбутніх періодів та усної інформації осіб підприємства, організацій, установ.

Аудиторські докази необхідно одержувати шляхом поєднання тестів системи контролю і процедур перевірки на суттєвість. «Тести системи контролю» – це тести, що виконуються для одержання аудиторських доказів щодо відповідності структури та ефективності функціонування систем обліку та внутрішнього контролю.

«Процедури перевірки на суттєвість» – це перевірки, що виконуються для одержання аудиторських доказів з метою виявлення суттєвих перекручень у фінансовій звітності. Такі процедури бувають двох типів: у вигляді перевірки операцій і залишків по рахунках та проведенні аналітичних процедур [10].

Ці критерії достатності та надійності взаємопов'язані між собою. Достатність є виміром кількості аудиторських доказів, належність вимірної якості та надійності.

Під час аудиторської перевірки аудитор спирається на аудиторські докази, які мають переконливий характер.

Формулюючи аудиторський висновок, аудитор не здійснює суцільної перевірки всієї інформації, а визначає тільки основні її елементи, що характеризують стан діяльності підприємства. Необхідним є те, що аудитор повинен одержати аудиторські докази стосовно кожного суттєвого твердження фінансової звітності. На їх достовірність впливають такі фактори:

- оцінка характеру та величини ризику на всіх етапах аудиторської перевірки;
- досвід попередніх аудиторських перевірок;
- надійність, реальність та достовірність облікової інформації;
- виявлення фактів помилок чи шахрайства.

Класифікація доказів здійснюється залежно від подачі інформації (на прями і непрямі).

Прямі докази — це докази, що підтверджуються первинними документами; непрямі — це свідчення, які не мають ніякого відношення питання, що досліджується.

Залежно від джерел одержання інформації докази поділяються на: внутрішні, зовнішні і комбіновані:

- до внутрішніх доказів відноситься інформація, одержана від клієнта;
- до зовнішніх належить інформація, одержана від третіх осіб, комбіновані докази вміщують інформацію, отриману від клієнта і підтверджену зовнішніми джерелами.

Аудитор, одержавши інформацію в період проведення аудиту, повинен повністю переконатися у тому, що його думка правильна, справедлива і має цінність для вирішення дослідницької проблеми. Наприклад, доказ того, що на підприємстві перекручена звітність по руху грошових коштів, не є цінною для вирішення питання щодо підтвердження наявності дебіторської заборгованості.

За характером одержання аудиторські докази поділяють на: візуальні, документальні та усні.

Достовірні докази мають бути доречними. Наприклад, аудитор, перевіряючи своєчасність виплати заробітної плати згідно з платіжною відомістю, та провівши тестування з цієї процедури, встановив, що в окремих випадках суми депонованої заробітної плати не були своєчасно віднесені бухгалтером на рахунок 662 «Депонована заробітна плата», а зроблені некоректні бухгалтерські проводки. Цей доказ свідчить про недостовірність ф. №3 «Звіт про рух грошових коштів». У цьому випадку стосовно однієї

мети докази будуть доречними, стосовно іншої – ні, позаяк сутність доречності визначається метою аудиту.

На достовірність доказів впливають ряд факторів. Фактори, що впливають на достовірність доказів, наведені в табл. 6.1.

Таблиця 6.1. Перелік факторів, що впливають на достовірність доказів

№ з/п	Фактори, які впливають на достовірність доказів	Підтвердження інформації, що впливає на достовірність доказів
1	2	3
1.	Незалежність джерела інформації	Зовнішні джерела інформації є більш надійними, ніж внутрішні. Так, підтвердження інформації від третіх осіб більш достовірні ніж інформація, яка зафіксована в документах підприємства (отримання грошових коштів у банку для видачі їх підзвітній особі)
2.	Ефективність внутрішнього контролю	При ефективній системі внутрішнього контролю у клієнта докази теж є більш надійними
3.	Кваліфікація аудитора	Інформація, отримана аудитором у результаті фактичної перевірки, є більш ефективною, ніж та, яку одержують допоміжними методами
4.	Оцінка інформації наданої особами	Докази, надані особами, можна вважати надійними у випадку, коли вони надані особами, що мають достовірні свідчення. У випадку, коли аудитор не має достатньої кваліфікації і знань, докази, зібрані ним, можуть бути недостатньо достовірними
5.	Ступінь об'єктивності	До об'єктивної інформації необхідно віднести об'єктивну інформацію: це підтвердження залишків по рахункам дебіторів, кредиторів, банківської виписки тощо
6.	Достатність	Розмір вибірки, що встановлюється аудитором, буде важливим, коли аудитор вирішує достатність (кількість) зібраних ним свідчень
7.	Своєчасність	Коли аудиторські докази відповідають здійсненню фактів, вони будуть більш достовірними
8.	Об'єднаний ефект	Переконливість доказів можна оцінити лише після загальної оцінки достовірності, достатності і своєчасності

6.2. Джерела аудиторських доказів, процедури їх отримання

Джерелами аудиторських доказів є:

- облікова система, яка включає інформацію первинних та зведених документів і звітів; облікові реєстри синтетичного обліку; фінансова звітність; матеріали інвентаризацій, аудиторських перевірок, документальних перевірок; дані внутрішнього контролю та оперативну, податкову і статистичну звітність.

Одержання аудиторських доказів аудитором здійснюється шляхом застосування процедур.

До основних процедур належать:

- перевірки, спостереження, опитування, підтвердження, підрахунки та аналітичні процедури.

Перевірка матеріальних активів забезпечує надійні аудиторські докази.

Перевірка складається з вивчення бухгалтерських документів, реєстрів, в яких фіксуються господарські операції з матеріальних активів.

Перевіряючи достовірність документів, реквізитів та записів у них, здійснюється виявлення фальсифікованих даних, тобто таких, в яких є підчистки, підроблені записи, заміна цифрових величин та текстів. У цих документах приховується обман та інші порушення бухгалтерського обліку. Документи складаються з дотриманням певних вимог, оформляються підписами осіб, які беруть участь у проведенні операцій, і тому вони мають доказову силу.

Документи мають важливе значення в організації й оперативному керівництві роботою підприємства. Вони слугують для передачі розпоряджень, а також підтвердження правильності виконання операцій. Так, лімітно-заборні карти є основою для відпуску матеріалів зі складу, видаткові касові ордери — для виплати грошей з каси, наряди на відрядну роботу — для нарахування заробітної плати робітникам.

На основі документів керівники підприємства здійснюють попередній контроль (у момент підписання документа, на підставі якого повинна проводитись певна господарська операція). Далі контроль здійснюють працівники бухгалтерії при опрацюванні документів і вищі організації під час проведення документальних ревізій. Попередній і подальший контроль запобігає зловживанням з боку матеріально-відповідальних осіб, тобто сприяє збереженню державної власності. Своєчасно складені й належним чином оформлені документи використовують у судових органах і арбітражі при розгляді господарських спорів з іншими підприємствами, організаціями і особами.

Велике значення мають документи для зміцнення господарського розрахунку, оскільки він оснований на спостереженні й контролі за допо-

могою документів за кожною окремою операцією. Отже, документи є засобом організації й контролю господарської діяльності.

У процесі оформлення і обробки документів проводиться систематичний контроль за дотриманням платіжної й кредитної дисципліни, встановлюється ретельне спостереження за економним витрачанням коштів підприємства, прискоренням їх обігу. Документи використовуються також при аналізі господарської діяльності підприємства. Багато факторів, що вплинули на результати виконання плану підприємства, можна виявити тільки шляхом детального вивчення облікових даних і документів, що були основою бухгалтерських записів.

Для реєстрації господарських операцій використовують різні за формою й змістом документи. Однак кожний документ повинен вміщувати всі показники, необхідні для повного уявлення про зроблену операцію. Такі показники називаються реквізитами (рис. 6.1).

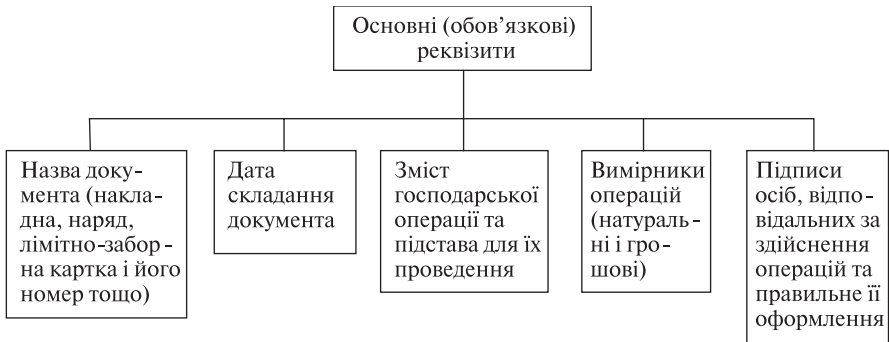

Рис. 6.1. Основні реквізити бухгалтерських документів.

У разі відсутності будь-якого з обов'язкових реквізитів, документ втрачає свою доказову силу і може бути підставою для записів у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Аудиторська практика свідчить, що часто документи мають неоговорені виправлення, підчистки, нечіткі відбитки печатки, що дозволяє особам здійснювати зловживання. На такі документи, насамперед, аудитор повинен звертати увагу і ретельно їх перевіряти.

Важливою процедурою перевірки є спостереження. Цей процес полягає в спостереженні процедури, що виконується іншими особами.

Необхідною процедурою аудиторської перевірки є також опитування і підтвердження.

Опитування полягає у пошуку інформації, яку отримують від обізнаних осіб підприємства. Ця процедура може варіювати від формальних письмових запитів, що адресуються третім особам, до неформального усного опитування працівників підприємства. Отримані відповіді на опитування дають аудитору інформацію, що підтверджує аудиторські докази.

Підтвердження полягає в отриманні аудитором підтверджувальної інформації, яка міститься в реєстрах бухгалтерського обліку.

Однією із необхідних процедур є підрахунок. Він полягає у перевірці арифметичної точності первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку, у самостійному проведенні підрахунків.

Одержання доказів шляхом застосування аналітичних процедур здійснюється через аналіз найважливіших показників, зокрема, підсумкових досліджень відхилень від показників, що очікуються.

6.3. Методи і прийоми аудиту

З метою обґрунтування думки щодо достовірності фінансової звітності і поставленої мети аудиторської перевірки аудитор потрібно зібрати аудиторські докази, які мають відповідати певним вимогам щодо їх кількості і якості.

Стосовно кількості повинна забезпечуватися необхідна їх достатність та обґрунтованість вибіркового дослідження; щодо якості – достовірність, незалежність джерел інформації та релевантність: своєчасність, відповідність завданням аудиту, суттєвість.

Кількість доказів визначається поняттям достатності обґрунтування висновку згідно з вибірковою перевіркою, яка залежить від оцінки власного ризику та ризику контролю.

Відповідно до міжнародної практики США і Великобританії приймаються до уваги такі фактори, як стан економіки, галузі, системи внутрішнього контролю, професійний рівень аудитора, порушення з боку керівництва [16, с.9.08;22, с.3.203]. В зв'язку з тим, що в міжнародній практиці аудитор на основі аналізу самостійно приймає рішення щодо обсягу перевірки, широко застосовуються прийоми статистичного дослідження, оцінки відхилень тощо.

Якість аудиторських доказів не залежить від їх кількості. Вона характеризується достовірністю та доречністю.

Міжнародний досвід доводить, що найбільш надійними є свідчення, отримані у результаті виконання тестів, отриманих аудитором при проведенні аудиту.

Усні докази є менш надійними, а випадково почуті зовсім не приймаються до уваги аудитором.

Стандартами США і Великобританії передбачений контроль процесу отримання інформації. Так, якщо аудитор не присутній під час проведення інвентаризації активів, цінних паперів, то рівень довіри її результатів суттєво знижується, хоча це є основним прийомом підтвердження реального існування цих активів.

Якісною оцінкою свідчень є їх релевантність, яку оцінюють відповідно до завдань аудиту та процедур, що виконує аудитор під час проведення аудиту. Наприклад, процес проведення інвентаризації дає змогу переконатися у реальній наявності цінностей, але не може підтвердити їх оцінку, повноту обліку, права власності, наявність зловживань тощо.

Позаяк суттєвість є критерієм релевантності, не можна забувати про те, що потрібно при проведенні аудиторської перевірки брати до уваги тільки суттєві свідчення. Рівень урахування кількісних і якісних характеристик під час оцінки отриманих свідчень щодо їх суттєвості наведений на рис. 6.2.

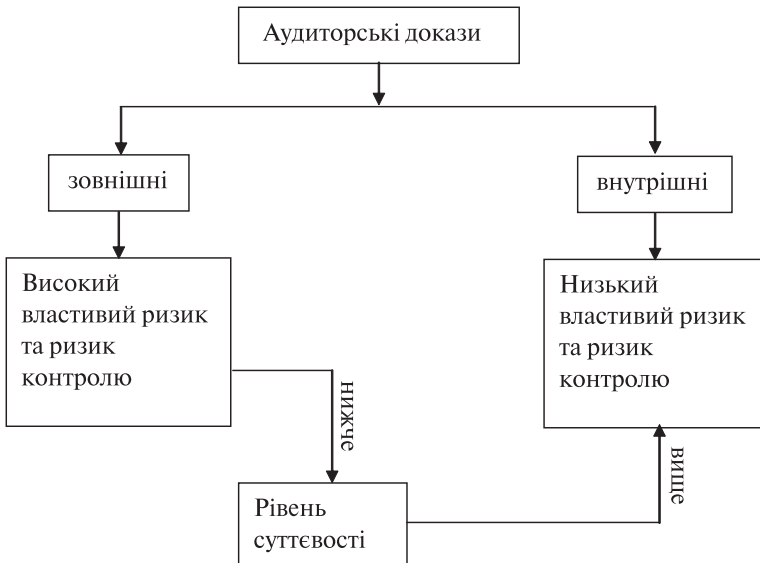

Рис. 6.2. Взаємозалежність між аудиторськими доказами, ризиком та суттєвістю

Інформація рис. 6.2 свідчить про те, що якість аудиторських доказів пов'язана з рівнем ризику та рівнем суттєвості.

Якщо властивий ризик та ризик контролю високі, при цьому повинна бути більша кількість свідчень, до яких є вищий рівень довіри, рівень допустимої помилки підвищується; в умовах низького властивого ризику та ризику контролю аудитор може довіряти внутрішнім доказам, при цьому рівень суттєвості помилки знижується.

З метою отримання доказів аудитор має застосовувати при аудиті необхідні методи та прийоми. Під час проведення аудиторської перевірки необхідно виконувати не лише спеціальні тести, а враховувати і загальнонаукові дослідження, як методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції. Вибіркові дослідження потребують застосування прийомів загальної та математичної статистики, теорії ймовірності, ігр тощо.

Слід зауважити, що професійні стандарти розглядають лише спеціальні прийоми отримання аудиторських доказів [16, с.9.07-9.10], які поділяються на тести узгодженості та тести підтвердження (рис.6.3).

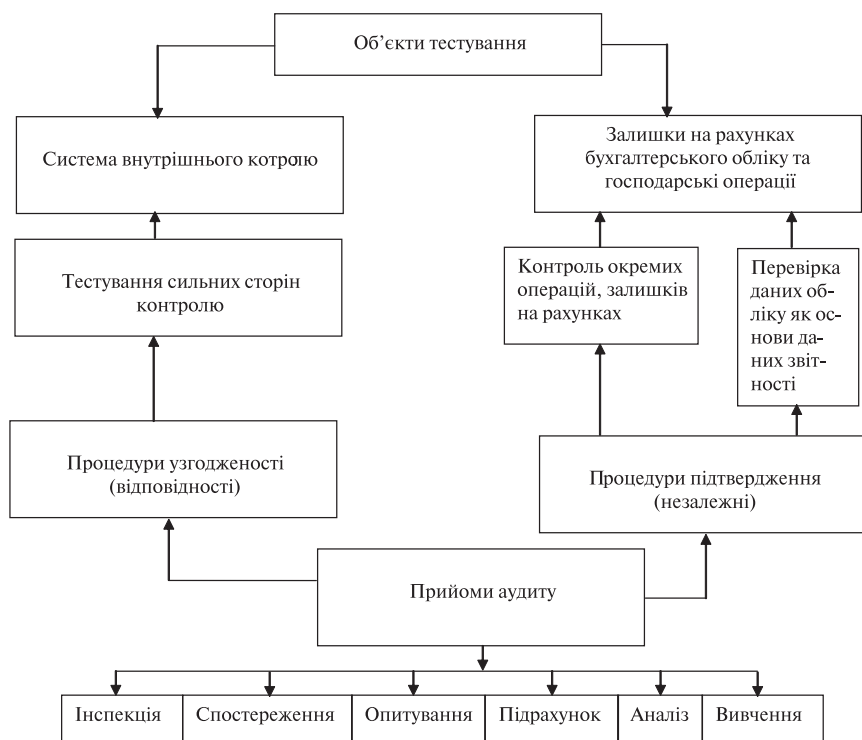

Рис.6.3. Класифікація прийомів і процедур отримання аудиторських доказів у міжнародній практиці

У міжнародній практиці до прийомів аудиту відносять: інспекцію, спостереження, опитування, підрахунки, аналіз, вивчення. Зміст прийомів аудиту наведено у табл.6.2.

Таблиця 6.2. Прийоми аудиту та їх зміст

Прийоми аудиту	Зміст прийомів аудиту
1. Інспекція	Перевірка документів, що відображають господарські операції та залишки на рахунках бухгалтерського обліку (перевірка прибуткових і видаткових касових ордерів з метою правильності записів грошових коштів)
2. Спостереження	Візуальне спостереження аудитора за процедурами, процесами, оглядом матеріальних цінностей, цехів тощо (присутність аудитора під час інвентаризації грошових коштів у касі)
3. Підтвердження	Отримання письмових відповідей від третіх сторін щодо здійснення господарських операцій, залишків на рахунках бухгалтерського обліку та іншої облікової інформації (листи про підтвердження дебіторської заборгованості, звіти банку щодо залишків на поточному рахунку банку)
4. Опитування	Усне чи письмове опитування компетентних осіб як на підприємстві так і за його межами (анкети, що застосовують для вивчення оцінки внутрішнього контролю на підприємстві) Дослідження документів, записів, окремих активів Отримання певних показників і трендів розвитку підприємства
5. Вивчення	(аналіз фінансового стану підприємства)
6. Аналіз	Перевірка арифметичної точності джерел інформації (первинних та зведених облікових документів, реєстрів, форм фінансової звітності (арифметична перевірка матеріального звіту комірника: суми надходжень, відписку матеріалів та сальдо на кінець дня)
7. Підрахунок	

Між прийомами аудиту, його завданнями та видами аудиторських доказів є постійний взаємозв'язок, який відображений у табл.6.3.

Таблиця 6.3. Взаємозв'язок між прийомами аудиту, завданнями аудиторської перевірки та видами аудиторських доказів

Прийоми аудиту	Приклад застосування		Вид свідчень
	Завдання аудиту		
Прослідкування (первинний документ – головна книга)	Перевірка повноти відображення платіжних документів у реєстрах аналітичного і синтетичного обліку		Документальні
	Повнота обліку і оцінка дебіторської заборгованості		
Прослідкування (головна книга – первинний документ)	Підтвердження записів на рахунку реалізації з платіжними документами		
	Існування і оцінка дебіторської заборгованості		
Інспекція	Інспекція угоди з банком		Фізичні
	Існування, права і оцінка		
	Інспекція нового складу		
	Існування складу		
Розрахунок (підррахунок)	Підррахунок грошових коштів у касі		
	Оцінка грошових коштів		
Спостереження	Спостереження за проведенням клієнтом інвентаризації запасів		
	Існування, повнота обліку і оцінка запасів		
Опитування	Запит адвоката про судові справи		Письмові пояснення
	Оцінка зобов'язань		Усні
	Опитування		
	Оцінка запасів		
Підтвердження	Підтвердження банком залишків на рахунках у банку		Підтвердження
	Існування, права і оцінка грошових коштів		
Перерахунок	Перерахунок нарахованих відсотків до сплати		Математичні
	Оцінка відсотків до сплати		
Аналіз	Порівняння запланованого обсягу реалізації з фактичним		Аналітичні
	Існування, повнота обліку і оцінка продаж		

Дані таблиці 6.3 свідчать про те, що для тестування системи внутрішнього контролю призначені відповідності дійсного стану контролю формальним його вимогам. Тільки після їх здійснення можна прийняти остаточне рішення про необхідну кількість доказів у підтвердженні звітності даними бухгалтерського обліку.

Аудиторські докази класифікують на види залежно від прийомів аудиту, за допомогою яких вони були отримані. Така класифікація розглянута на рис.6.4.

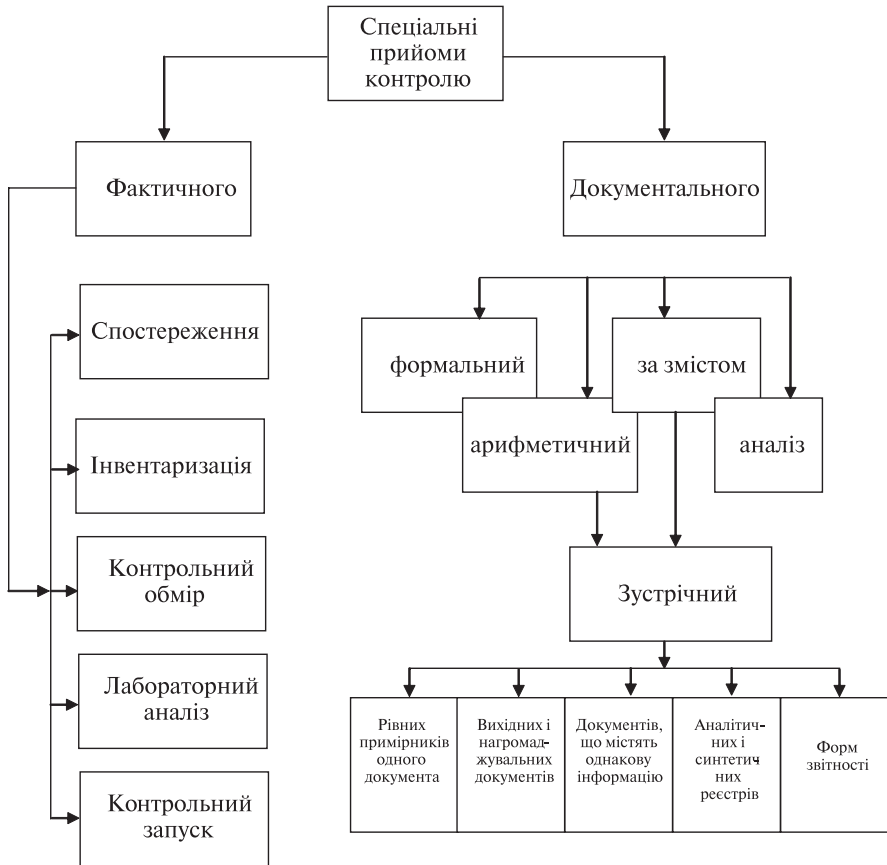

Рис.6.4. Класифікація спеціальних прийомів контролю

Огляд спеціальних прийомів контролю свідчить про те, що нечітка їх класифікація, повторення одних і тих само дій під різними назвами ускладнюють встановлення взаємозв'язку між завданнями і прийомами, що є підставою для отримання необхідних доказів.

Узагальнення різних поглядів на класифікацію спеціальних прийомів контролю дає змогу його поділу на фактичний та формальний.

Фактичний контроль вивчає фактичний стан об'єктів за допомогою їх обміру, перерахунку, лабораторного аналізу, їх контрольного огляду тощо. Результати такого контролю є надійними засобами підтвердження облікової інформації. Необхідно відмітити, що такий контроль пов'язаний із витратами часу, коштів, тому він повинен застосовуватися у крайніх випадках. Подібний підхід до здійснення фактичного контролю передбачений Законом України «Про аудиторську діяльність». В Законі йдеться про те, що аудитор має право особисто перевіряти наявність майна, грошей, цінностей, а також вимагати від керівництва господарюючого суб'єкта проведення контрольних оглядів, замірів виконаних робіт, визначення якості продукції [1].

У практичній діяльності аудитори надають перевагу прийомам документального контролю.

Формальна перевірка надає можливість впевнитися у заповненні всіх реквізитів документів, які б забезпечували його юридичну силу, арифметичний контроль підтверджує правильність кількісних і вартісних показників.

Аналітичні процедури посідають особливе місце серед прийомів отримання аудиторських доказів. Стандарти США, Великобританії та МСА вимагають обов'язкового проведення аналізу під час аудиту.

Практика свідчить, що аналітичні процедури допомагають знайти значні порушення [12,14,24], а витрати на їх здійснення в порівнянні з іншими процедурами, незначні. Аналіз дає можливість зменшити обсяг процедур підтвердження, зекономити час, необхідний для їх здійснення. Найбільше застосування в аудиторській діяльності отримав аналіз фінансової звітності. В результаті застосування всіх прийомів аналізу можна висвітлити дебіторську заборгованість як об'єкт уважного дослідження.

6.4. Питання для обговорення та самоперевірки

1. Що являє собою поняття об'єктивна істина?
2. Дайте визначення доказу та аудиторських доказів?
3. Що є джерелом аудиторських доказів?
4. Яким шляхом отримують застосування аудиторських доказів?

5. Як класифікуються докази в аудиті залежно від джерел їх отримання?
6. Як класифікуються аудиторські докази залежно від подачі інформації?
7. Як поділяються докази за характером їх одержання?
8. Які фактори впливають на достовірність доказів?
9. В яких бухгалтерських документах найчастіше підробляють реквізити?
10. Назвіть основні реквізити податкової накладної.
11. В чому полягає взаємозалежність між аудиторськими доказами, ризиком та суттєвістю?
12. Які об'єкти тестування?
13. Як класифікуються прийоми отримання аудиторських свідчень у міжнародній практиці?
14. Дайте визначення понять прийомів аудиту, «інспекція», «спостереження», «опитування», «вивчення», «аналіз», «підрахунок», «підтвердження».
15. Назвіть спеціальні прийоми контролю.
16. Що являє собою фактичний та документальний прийом контролю?
17. Які елементи включає зустрічний контроль?
18. Що являє собою експертна оцінка, з якою метою вона застосовується в аудиті?

6.5. Практичний блок

6.5.1. Завдання

З'ясуйте наведені ситуації та визначте:

1. Джерела інформації.
2. Докази дії чи події.
3. Охарактеризуйте ці докази щодо їх переконливості, релевантності, своєчасності.
4. Визначте методи, за допомогою яких отримані докази.
5. Доведіть підтвердження отриманих доказів щодо їх порушень чи спростувань.
6. З'ясуйте, як отримані докази вплинули на думку аудитора щодо написання аудиторського висновку.

Ситуація 1. За Головною книгою на фірмі «Текстиль ЛТД» аудитор встановив некоректну бухгалтерську проводку: Д^т 662 К^т 312 на сумму

300 грн. Згідно з платіжним дорученням №32 від 15.01.2005 р. касир фірми «Текстиль ЛТД» виплатила по видатковому касовому ордеру Івановій С. П. депоновану заробітну плату в сумі 89 грн. У касовій книзі видача депонованої заробітної плати значиться. Аудитор встановив, що у Книзі реєстрації видаткових касових ордерів запис про видачу грошових коштів Івановій С. П. відсутній.

Ситуація 2. У магазині «Ясень» аудитор Кім П. С. зробив перевірку діяльності підприємства за січень 2005 року. В Головній книзі він встановив некоректний запис по Д^г 92 К^т 311 – 1500 грн. Запис зроблений на підставі платіжного доручення, у виписці банку ця сума не найшла відображення. Ніяких інших документів щодо цієї господарської операції не пред'явлено.

6.5.2. Завдання

Ситуація 1. З'ясуйте, якими письмовими доказами може бути підтверджена або спростована зібрана аудитором інформація по розрахункам з підзвітними особами (табл.6.4). Наведіть методи збору доказів.

Таблиця 6.4. Аналіз інформації, зібраної аудитором

№ з/п	Інформація зібрана аудитором	Письмові докази	Методи збору доказів
1	2	3	4
1.	Видача грошових коштів особам на господарські потреби згідно з наказом керівника. Наказ керівника підприємства на видачу коштів Івановій П. С. відсутній.		
2.	Видача грошових коштів з каси в підзвіт працівнику Петрову В. П., який не є працівником підприємства.		
3.	Видача грошових коштів особам, які не звітували за попередній звіт.		
4.	Відсутність в авансових звітах про відрядження відміток у місяцях перебування.		
5.	Видача грошових коштів у підзвіт, що перевищують суми, зазначені в кошторисі.		
6.	Невідповідність підзвітних сум по авансовому звіту та прикладеними до нього документами.		
7.	Виплата грошових коштів згідно з авансовим звітом, де відсутня печатка у посвідчені за місцем перебування.		
8.	Некоректне складання бухгалтерських записів за операціями розрахунків з підзвітними особами.		

9.	Неправильне виведення залишків по підзвітним особам на кінець звітного року.		
10.	Невідповідність записів у авансових звітах та в головній книзі по рахунку 372 “Розрахунки з підзвітними особами”.		

Ситуація 2. Аудитор підготував висновок, у якому вказав на обмеження обсягу аудиту з вини замовника. Замовник відмовився прийняти такий висновок. Яким чином можна, на вашу думку, запобігти такій конфліктній ситуації на стадії підготовки договору на здійснення аудиту?

6.6. Контрольний блок

6.6.1. Тести

1. Визначте, які завдання стоять перед аудитором під час перевірки розрахунків з постачальниками?

- а) правильність розкриття об'єкта дослідження;
- б) достовірність перерахованої суми заборгованості;
- в) законність і повнота відображення в обліку;
- г) достовірність складання договору купівлі-продажу.

2. Яким документом ви повинні надати перевагу під час аудиторського підтвердження залишків на валютному рахунку?

- а) порушення законності господарської операції;
- б) неповне відображення операцій в обліку;
- в) неправильне представлення інформації;
- г) отримання інформації від третіх осіб;
- д) виписка банку.

3. Які прийоми отримання аудиторських доказів за класифікацією МНА ви застосуєте, щоб підтвердити залишки по розрахункам з банком?

- а) підрахунок;
- б) підтвердження;
- в) спостереження;
- г) аналіз;
- д) зустрічна перевірка.

6.6.2. Контрольний блок.

На основі наведеної таблиці визначить відповіді, проставляючи їх графічно у рядок:

«Так»

«Ні».

Чи правильно, що:

1. Кількість доказів визначається поняттям достатності обґрунтування висновку згідно з вибірковою перевіркою, яка залежить від оцінки властивого ризику та ризику контролю.

2. Міжнародний досвід доказує, що найбільш надійними є свідчення, отримані у результаті виконання тестів, отриманих аудитором при проведенні аудиту.

3. Якщо властивий ризик та ризик контролю високий – повинна бути більша кількість свідчень, до яких є вищий рівень довіри.

4. Об'єктивне відображення господарських операцій не повинне підтверджуватися доказами.

5. При аудиторській перевірці аудитор спирається на аудиторські докази, які мають переконливий характер.

6. Прямі докази – це докази, що не підтверджуються первинними документами.

7. За характером одержання аудиторські докази поділяються на: візуальні, документальні та усні.

8. Одержання аудиторських доказів аудитором здійснюється шляхом застосування процедур.

9. Докази – це свідчення, які констатують будь-який факт і є незаперечними.

10. Об'єктивна істина має підтверджуватися доказами.

Результати відповідей наведені в таблиці.

Таблиця 6.5. Визначення правильних відповідей на поставлені запитання

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10